

УДК: 329.4:94(489) – 054.57

© Юлія Волощук
(м. Київ)

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ ТА ЙОГО РОЛЬ У ВІДСТОЮВАННІ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ УК- РАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНШИНИ

У статті розкрито місце та роль Союзу українців Румунії як генеруючої громадської організації, що вирішально впливає на згуртування українців у відстоюванні своїх національних інтересів та політичних прав, у встановленні зв'язків з Україною та світовими організаціями українців

Ключові слова: Союз українців Румунії, Україна, українська національна меншина Румунії, національна ідентичність.

Yuliia Voloschuk. Union of the Ukrainians in Romania and its role in social and political rights protection of the Ukrainian minority. The article deals with the place and role of The Ukrainians Union in Romania were revealed as generating social organization which has the decisive influence on Ukrainian unity in defending its national interests and political rights in establishing of relations with Ukraine and Ukrainian organizations worldwide.

Keywords: The Ukrainians Union in Romania, Ukraine, the Ukrainian national minority in Romania, national identity.

Iuliia Voloshchuk. Uniunea Ucrainenilor din România și importanța ei în apărarea drepturilor social-politice ale comunității ucrainene. În articol este dezvăluit rolul Uniunii Ucrainenilor din România în calitate de ONG care influențează în mod esențial consolidarea ucrainenilor în apărarea intereselor naționale și drepturilor politice, la stabilirea unor legături mai strânse cu Ucraina și cu organizațiile inter-naționale ale ucrainenilor.

Сувинте чеіе: Uniunea Ucrainenilor din România, Ucraina, minoritatea ucraineană din România, identitate națională.

Актуальність статті полягає в тому, що в ній розкрито роль Союзу українців Румунії, який утворився у переломний суспільно-політичний період житті української національної меншини Румунії в послідовному демократичному намаганні відновити і розвинути права своєї національної меншини на збереження власної ідентичності.

Метою статті є розкриття ролі громадської організації Союзу українців Румунії в згуртуванні української національної меншини у боротьбі за свої національні права.

Важливим генеруючим елементом у суспільно-політичному згуртуванні українців Румунії є їх громадська організація. Організаційно етнічні українці представлені Союзом українців Румунії (СУР).

Союз українців Румунії (29 грудня 1989 р.) утворений як неурядова, неконфесійна і неприбуткова організація, метою діяльності якої є захист прав осіб, що належать до української меншини, збереження прав та утвердження їх етнічної, мов-

ної, культурної та релігійної ідентичності, відродження та формування національної свідомості, боротьба за об'єднання українців у Румунії, захист індивідуальних та колективних прав членів організації та зміцнення українсько-румунського співробітництва¹. СУР зареєстровано у Суді Сектора 1 міста Бухареста на основі судового рішення № 262 від 14 лютого 1990 р. Згідно зі статті 59 Конституції Румунії Союз українців Румунії є організацією, яка не набирає на виборах достатньої кількості голосів для представлення в Парламенті, тому має право на одне депутатське місце.

СУР організований у осередки і крайові союзи. СУРом керує Рада, яка обирається з'їздом СУР. Українці, які бажають стати членами СУР, вступають у місцеві осередки на підставі письмової заяви на адресу голови. Осередок – це постійнодіюча основна ланка СУР, в якій гуртуються щонайменше п'ять членів за місцем проживання. Осередок діє виключно на громадських засадах. Голова осередку керує діяльністю останнього та розпоряджається, за згодою членів, майновими ресурсами осередку. Найвищим керуючим органом є з'їзд СУР, який скликається раз на чотири роки.

СУР має доходи, які складаються із: державних дотацій згідно із законами; пожертви від приватних осіб та організацій як з Румунії, так і з закордону та інших джерел; 40 % із доходів крайових союзів².

27–28 квітня 1990 р. в Бухаресті відбувся перший з'їзд СУР. Він був сприйнятий як «історична подія в житті української національної меншості». Це вперше в історії Румунії українці заявили на повний голос про свої права, свободи, прагнення, можуть вільно організовуватися і скеровувати сили на пробудження самосвідомості, духовне відродження. Головою Союзу було обрано інженера, письменника Степана Ткачука, який показав себе як здібний організатор. З'їзд ухвалив Статут СУР і обрав керівні органи з-поміж делегатів уповноважених крайовими організаціями³.

Влітку 1991 року СУР прийнято в члени Світового конгресу вільних українців⁴.

Після з'їзду в країні розпочалась робота щодо задоволення культурних потреб українського населення країни. Розпочато активну роботу з питань шкільництва, впровадження української мови у школах. Вже у 1990–1991 роках на півдні Буковини вивчення української мови впроваджено у 42 школах, в м. Тульчі – у 6. Згідно розроблених планів планували відновити українські школи та дитячі садки у 119 населених пунктах Румунії, українські ліцеї у містах Сереті та Сучаві, український педагогічний ліцей (м. Сучава), кафедри українсь-

кої мови та літератури в Бухарестському університеті тощо.

СУР проводить значну роботу по відродженню культурно – освітньої діяльності в українських селах. У 1990 році в с. Русково на Мараморощині відбувся перший фестиваль української пісні й танцю, в якому брали участь самодіяльні колективи з різних регіонів Румунії, а також із закордону. У 1991 році такий же фестиваль проведено вперше у Банаті поблизу м. Лугож⁵.

СУР вирішив питання і про півгодинні щотижневі радіо- і телепередачі українською мовою, що дало можливість якнайшвидше інформувати українську меншину про діяльність Союзу. Відновлено богослужіння українською мовою у православних храмах, де компактно проживає українське населення, розпочато будівництво першого українського православного храму в Румунії.

У 1994 році відбувся II з'їзд СУРу, на якому було підбито підсумки роботи за звітний період. Детально обговорювалося подальше відродження культури і духовності українців у Румунії. Головна увага приділялася відкриттю українських шкіл, забезпеченню їх учителями, підручниками, необхідною літературою, посібниками. У загальній дискусії ставилися питання взаємовідносин СУРу з Україною, підготовки вчителів і стажування студентів, вирішувались проблеми співпраці і допомоги з боку товариства «Україна»⁶.

На з'їзді відзначалась складність роботи СУРу, яка полягає в тому, що українці компактно проживають в основному в 4 регіонах країни, досить віддалених один від одного і від столиці. Обговорювалися питання спільних координаційних дій. Головою Союзу Українців Румунії знову обрано відомого політичного діяча, поета, депутата парламенту Степана Ткачука. У роботі II з'їзду СУРу взяла участь делегація товариства «Україна» на чолі з головою Ради Товариства Іваном Драчем.

На 2002 рік у Союзі діє жіноча організація (14 тис. членів), молодеча (22 тис. членів) й комбатанська (5200 членів)⁷.

Наступні з'їзди Союзу українців Румунії (1998 р. та 2002 р.) не вносили суттєвих організаційних змін у роботу організації, а продовжили акцентувати увагу на просвітницько-культурній роботі, не посилюючи ролі сурівців у збереженні меншини як чисельно, так і суспільно-активно, не активізувалась боротьба за розширення та забезпечення політичних прав.

В з'їзді СУРу (листопад 2006 р.) за участю делегатів і запрошених з усіх регіонів Румунії, де існують і діють його організації, став переломним у його діяльності. З'їзд отримав численні вітальні телеграми від закордонних українських організацій, голів організацій національних меншин Румунії, від голови Палати депутатів румунського парламенту, держсекретаря Департаменту міжетнічних відносин та інших інституцій. У них висловлювались актуальні й конструктивні пропозиції та побажання, що з'їзд зробить внесок у демократич-

ну практику у сфері прав людини, сприяючи, в першу чергу, зміцненню здатності дії Союзу українців по втіленню цих прав у щоденному житті організації.

Напередодні з'їзду в сурівській пресі точилися дискусії, лунала критика попередньої діяльності. Найбільш конструктивні думки, оцінки, пропозиції подавав Михайло Михайлюк – заступник голови СУРу. Найголовнішим він вважав те, що внаслідок авторитарного керівництва з сильною домішкою диктатури, докотилися до розколу українців на дві організації, до панування однієї особи над загалом. А це, в свою чергу, порушувало принцип демократії в роботі СУРу. Попередні п'ятнадцять років на форумах організації, у пресі, прилюдних виступах то оптимістично, то розпачливо вказували на нерозв'язані проблеми: незадовільний стан шкільництва, низьку національну свідомість, слабку роботу місцевих організацій, непродуктивний зв'язок між проводом і українським населенням⁸.

До з'їзду відбулося засідання українсько-румунської комісії у справах національних меншостей – української у Румунії та румунської в Україні. Проте не було підписано жодного документа. Зрозуміло, що румунська сторона не погоджується з критикою на свою адресу, яка стосується становища української громади в Румунії. На з'їзді СУРу ніхто не вимагав уваги до українців Румунії більше, ніж отримують румуни, що проживають в Україні, від української влади⁹. В Україні діє кілька десятків державних шкіл з румунською мовою викладання, вони на достатньому рівні забезпечені румунськомовними підручниками. Тобто немає навіть натяку на українізацію румунського населення в нашій державі.

Аналізуючи склад делегатів, Михайло Михайлюк відмічає, що серед них не було нових облич – у Сучавщині, на Мараморощині, в Банаті, Арадї та Тульчі делегати переобрали попередніх голів, хоч конференції відбувались у демократичному дусі, без тиску «згори», як це ставалось у попередні роки.

У багатьох випадках опитані респонденти Мараморощини висловили невдоволення діями С.Ткачука, який, за словами опитаних, більше коштів розподіляв українцям повіту Сучава (звідкіля родом голова СУРу). Принагідно зауважимо, що не можна недооцінювати ті зрушення, які відбулись у середовищі українства з виникненням СУРу та особисті заслуги С. Ткачука¹⁰.

Доповідь про стан української культури та освіти на з'їзді СУРу виголосив голова організації Степан Бучута. На з'їзді активно діяла опозиція, яка намагалася навіть записати в статуті СУРу, що член парламенту не може бути головою Союзу Українців Румунії, бо не має часу займатися справами громади. Намітився розкол у громаді, але, зрештою, з'їзд прийшов до розумного рішення: Степана Бучуту обрано керівником СУРу. Позитивну роль у цьому доброму рішенні зіграли видатні

українські професори, учасники з'їзду І. Робчук та І. Ребошапка. Також учасники ухвалили статут СУРу, який був створений напередодні з'їзду. У ньому описано цілі, організаційна структура, керівні органи, члени, комісії, фінансові засоби, юридичний статус та складові організації Союзу Українців Румунії.

На з'їзді лунали гострі виступи. Так, як зауважує М. Михайлюк, їх було замало, маючи на увазі численні нерозв'язані проблеми. Особливість V з'їзду була в тому, що він не був черговим з'їздом СУРу, а форумом, який багато в чому підвів підсумки роботи не тільки за три роки діяльності організації, а й дав загальну оцінку з моменту виникнення Союзу. Атмосфера цього з'їзду відрізнялася від атмосфери попередніх і дала підстави сподіватись на конструктивну роботу і плідні результати цього зібрання¹¹.

30 вересня – 1 жовтня 2011 року в Українському культурному центрі міста Тімішоари відбувся VI-ий з'їзд Союзу Українців Румунії. 170 делегатів та запрошених взяли участь у роботі з'їзді, серед яких: президент Світового Конгресу Українців Євген Чолій, голова Європейського Конгресу Українців Ярослава Хортяні, радник-посланник Посольства України в Румунії Віорел Котик і радник Віталій Тиміш, представники муніципальних органів державної ради та інші запрошені¹².

Основними моментами VI-го з'їзду було прийняття нової редакції Статуту СУРу, яка містила ряд змін і доповнень, обрання нових керівних органів Союзу, а також прийнята резолюція з'їзду, яка визначала стратегічні цілі і напрямки діяльності організації на період 2011-2015 років. На з'їзді всі питання були обговорені. З висунутих трьох кандидатів таємним голосуванням було переобрано головою СУРу Степана Бучуту¹³.

Важливо зазначити, що 13-15 березня 2015 року на Мараморощині, у місті Сігету Мармаціей відзначали 25-у річницю заснування Союзу Українців Румунії. У святкових заходах взяли участь голова Європейського Конгресу Українців Ярослава Хортяні, гості з України, депутат румунського Парламенту від української меншини Іван Марочко, менеджер департаменту культури примарії Сігету Спірідон Праля, голови німецької та польської меншин Румунії, представник Міністерства культури та Рада СУРу. У рамках заходу пройшло ювілейне засідання Ради Союзу українців Румунії¹⁴.

СУРом видаються періодичні видання, такі як «Український вісник» (головний редактор Михайло Михайлюк), «Вільне слово» (головний редактор Іван Ковач), «Сигіул усгаінеан» (румунською мовою – головний редактор Іван Робчук), літературно-культурний журнал українських письменників «Наш голос» (головний редактор Ірина Мойсей), журнал для українських дітей «Дзвоник» (головний редактор Микола Корсюк). Суспільно-політичне життя українців найбільш повно відображають часописи «Український вісник» та

«Вільне слово», основна роль яких полягає у згуртуванні українців для забезпечення соціальних і політичних прав, зменшення асиміляційних процесів, формування національної свідомості у молодого покоління, зміцнення зв'язків з материнською Україною, і постійно акцентують увагу до вирішення проблем у цьому плані.

Результативною є діяльність СУРу у видавничій справі. Крім часописів Союз видає твори українських письменників Румунії, тільки з 2011 року по теперішній видано близько 50 книг. Слід підкреслити, що друкованого українського слова – публіцистичного і літературного – ніколи не може бути забагато. Газети, журнали і книги, що виходять під егідою СУРу, – це найвагоміші результати його діяльності. Свідченням цього є і особливо схвальні відгуки про них в Україні та українській діаспорі¹⁵.

Для задоволення інформаційних запитів етнічних спільнот на регіональних студіях п'ятьох міст Румунії: Клуж-Напока, Тімішоара, Яси, Сігету Мармаціей та Решіца існують щотижневі радіопередачі українською мовою.

СУР продовжує масштабну культурну діяльність. Зазначимо кілька найголовніших культурних подій, які розгортаються впродовж року. На початку кожного року, з нагоди зимових свят, організовується «Фестиваль колядок, зимових обрядів та звичаїв українців»; у лютому відзначають «День рідної мови»; у березні – «Роль українських жінок у збереженні національної ідентичності» та святкування Шевченківських днів; у квітні і червні відбувається «Конкурс декламування української поезії», повітовий та національний етапи та «Міжнародний день дитини», коли організовуються конкурси поезії, музики і танцю; у грудні – День національних меншин Буковини.

Активним у діяльності Союзу українців Румунії було і є відзначення ювілеїв населених пунктів, де компактно проживають українці, яким виповнюється 7–8 століть. Саме цим ще раз підтверджується той факт, що українці Румунії автохтонне населення, що вони є частиною великого народу, що вони не прийшли та осіли в Румунії вчоразавчора, а вже віками живуть між її кордонами, що вони живуть у себе вдома, на своїй землі¹⁶.

Значущою віхою у відродженні пам'яті про видатних діячів української культури на теренах Румунії є відкриття пам'ятників, музеїв, меморіальних дощок.

Усі культурно-політичні заходи, які ініціює, організовує та бере безпосередню участь Союз українців Румунії, націлені на будівництво моста єднання з Україною. Якщо буде сильною економічно та політично Україна, то і допомога в освітньому, духовному та культурному розвитку української меншини Румунії буде більш динамічною, багатовекторною та ефективнішою. Такі сподівання є двосторонніми і за ними майбутнє.

На сучасному етапі правильне розуміння релігії – дуже важливий чинник духовного життя сус-

пільства. Кожна конфесія має право на самовизначення та прояв найвищих етичних норм. У релігійному плані українці Румунії здебільшого об'єднані в Православний український вікаріат Румунської православної церкви, резиденція якого знаходиться в м. Сігету Мармаціей, а також у Генеральний вікаріат української греко-католицької церкви з центром у м. Сучава.

СУР завжди вважав і вважає пріоритетом у своїй роботі – турботу про ріст духовності українців. Керівництво СУРу бачить основним джерелом такого росту у діяльності церков. Те, що може зробити священик, того не може зробити рядова людина. Саме тому Союзом щорічно виділяються і виділялися немалі кошти на будівництво і ремонт церков.

Виконуючи свої статутні завдання, Союз українців Румунії «налагоджує зв'язки як з Україною, так і українцями всього світу, з різними культурними заповідниками та науковими вузами, церквами, школами, журналами та видавництвами, пропонує учням, щоб навчались в Україні, у діаспорі». Вся увага, в першу чергу була прикута до налагодження зв'язків з Україною. І не дивно, що першими кроками в цьому плані були: підписання протоколу (1990 р.) про співробітництво між товариством «Україна» і СУР та укладання першої Конвенції про співробітництво між Спілкою письменників Румунії і Спілкою письменників України, а також візит до Румунії парламентської делегації України на чолі з головою Верховної Ради України І. С. Плющем, яка відвідала Сучавську крайову організацію Союзу українців Румунії¹⁷.

Водночас двосторонні зв'язки України та українців Румунії досягають великих масштабів. Союз українців Румунії тісно співпрацює з Посольством України в Румунії та співпрацював з Генеральним консульством України і м. Сучава, яке, на жаль, припинило свою роботу у 2014 році. Посли України систематично відвідують місця постійного проживання українців, вивчають проблемні питання, на вирішення яких очікують етнічні українці. Представники Посольства беруть участь у проведенні всіх культурних заходів, пов'язаних із виявом національної свідомості українців.

На даний час, крім членства у Товаристві «Україна-світ», СУР є членом Світового Конгресу Українців, Європейського Конгресу Українців, Української Всесвітньої Координаційної Ради. Плідно працює українство Румунії і з Міжнародною асоціацією українства (МАУ), перший конгрес якої відбувся в Києві (1989 р.), що став відтоді центром світової української думки¹⁸.

Як бачимо, Союз українців Румунії є «молодою» організацією українців Румунії в порівнянні з організаціями інших меншин, має недостатній досвід у організації спільноти у боротьбі за збереження своєї національної ідентичності та забезпечення політичних і соціальних прав згідного міжнародного права. Нам зрозуміло, що організації дісталась непроста спадщина після комуністичної

диктатури, що вела лінію на повну асиміляцію українців. Не дивлячись на існуючі проблеми, Союз українців Румунії прагне чітко виконувати свої Статутні зобов'язання перед українською общиною, впевнено виходить на міжнародний рівень боротьби за права національних меншин та впливу на Україну щодо активізації багатовекторної допомоги своїм етнічним братам, що проживають за межами України.

В цьому і полягає особливість становища української меншини в Румунії, що з однієї сторони необхідно активізувати внутрішні резерви у боротьбі за свої права і збереження своєї ідентичності, а з другої сторони, українці Румунії прагнуть більш системної підтримки з боку Материнської держави.

Безперечно, що для Союзу українців Румунії є найважливішим збереження і примноження національних традицій українців, розвитку освіти, культури, бо це є головні чинники у збереженні своєї національної ідентичності. Такий висновок робимо на основі величезної кількості заходів культурно-просвітницького характеру, намірів і дій щодо розширення мережі шкіл, груп, класів по вивченню рідної мови, відкриття будинків – центрів філій, обміну делегацій прикордонних областей та інші.

¹ Статут Союзу українців Румунії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uur.ro/statut.html>

² Там само.

³ Румунія [Текст] // Українське слово. – 1994. – 28 квітня. – С. 16.

⁴ Ковач І. Нелегка весна відродження [Текст] / І. Ковач // Політика і час. – 1993. – № 2. – С. 95.

⁵ Макар Ю. Українська діаспора в Молдові та Румунії: спроба порівняльного аналізу [Текст] / Ю. Макар // Етнічні взаємини на території Євро регіону «Верхній Прут» : матеріали Міжнар. наук. конф., 8 – 9 червня 2004 р., Чернівці / Буковинський політичний центр та Карінтійський ін-т нац. меншин ; під ред. Анатолія Круглашова, Карла Андервальда та Гельвіга Валентина. – Чернівці : Букрек, 2004. – С. 185–205.

⁶ Другий конгрес Союзу Українців Румунії [Текст] // Вісті з України. – 1994. – № 32.

⁷ Колісник Р. Нашого квіту в Румунії [Текст] / Р. Колісник // Україна. – 1992. – № 6. – С. 11.

⁸ Михайлик М. V-й з'їзд СУР [Текст] / М. Михайлик // Український вісник. – 2006. – № 21–24. – С. 3.

⁹ Там само. – С. 4.

¹⁰ Зан М. Національна та етнічна ідентичність українців Мараморощини (Румунія): проблеми і перспективи [Електронний ресурс] / М. Зан. – Режим доступу : <http://www.ji-magazine.lviv.ua/texty.htm>.

¹¹ Михайлик М. V-й з'їзд СУР [Текст] / М. Михайлик // Український вісник. – 2006. – № 21–24. – С. 3.

¹² Бучута С. Політична заява. Союз українців Румунії – представницька організація етнічних українців Румунії [Текст] / Степан Бучута // Вільне слова. – 2011. – № 19–20. – С. 3.

¹³ Відбувся VI-ий з'їзд Союзу Українців Румунії [Текст] // Український вісник. – 2011. – № 19–20. – С. 3.

¹⁴ Шендрою Т. Урочисте засідання, присвячене 25-річчю заснування Союзу українців Румунії [Текст] / Тереза Шендрою // Український вісник. – 2015. – № 5–6. – С. 8.

¹⁵ Михайлюк М. Як би ти знав як багато важить слово [Текст] / М. Михайлюк // Український вісник. – 2010. – № 13–14. – С. 3.

¹⁶ Ткачук С. Ремети відсвяткували своє 640-річчя [Текст] / Степан Ткачук // Український вісник. – 2003. – № 17–18. – С. 7.

¹⁷ Добрі перспективи для зміцнення українсько-румунських зв'язків [Текст] // Золоті ворота. – 1992. – Вип. 2. – С. 7.

¹⁸ Попок А. Історична батьківщина – діаспора: європейський досвід взаємин [Текст] / А.А. Попок, С.Ю. Лазебник. – К. : Українська всесвітня координаційна рада; Альтерпрес, 2003. – С. 74.

УДК: [327(498):061.1ЄС]:364(498)

© Ірина Бутирська
(м. Чернівці)

ЧЛЕНСТВО РУМУНІЇ В ЄС ТА ЇЇ СОЦІАЛЬНІ РЕФОРМИ

У статті розглядаються основні напрями змін у системі соціального реформування, що відбуваються в Румунії. Автор зосереджує увагу на аналізі нової концепції соціальної політики, адекватної ринковим умовам господарювання, та пом'якшенні негативних наслідків проведених реформ, на які в останні роки спрямовані зусилля уряду Румунії, як і більшості країн ЦСЄ. Доведено, що системо-утворююча роль держави має визначальне значення при проведенні реформ, без її активного втручання реформування зазвичай мало би негативні соціальні наслідки.

Ключові слова: Румунія, соціальні реформи, держава, демократична трансформація.

Irina Butirskaya. The membership of Romania to the EU and its social reforms. The article discusses the main directions of changes in the system of social reform taking place in Romania. The author focuses on the analysis of the new concept of social policy, adequate to market conditions of managing, and mitigating the negative effects of reform, in recent years, directed the efforts of the government of Romania, like most countries in CEE. It is proved that system-forming role of the state is crucial in carrying out reforms, without her active intervention reform usually has negative social consequences.

Keywords: Romania, social reform, the state, the democratic transformation.

Irina Butirskaya. Statutul României de membru al Uniunii Europene și reformele sale sociale. În articol sunt luate în calcul principalele direcții ale schimbărilor în sistemul de reformă socială care are loc în România. Autorul se concentrează pe analiza noului concept de politică socială, condițiile de piață și atenuarea efectelor negative ale reformelor, asupra cărora și-au concentrat eforturile în ultimii ani atât Guvernul României, cât și guvernele majorității țărilor din Europa Centrală și de Est. Se mai demonstrează faptul că rolul sistemului de formare al statului este esențial în realizarea reformelor și că, fără intervenția activă a statului, reformele ar avea consecințe sociale negative.

Cuvinte cheie: România, reforme sociale, transformare democratică.

Постановка й актуальність дослідження. Інтеграційні процеси, що активізувалися в сучасному світі, стали важливим чинником трансформації і розвитку посткомуністичних держав. До таких держав належить і сусідня з Україною Румунія. Вступ Румунії до ЄС у 2007 р. завершив 12-річний етап реформування національної політичної й економічної систем на основі критеріїв, універсальних для всіх країн, що вже стали членами Європейського Союзу. Але зі вступом в ЄС євроінтеграційні процеси в румунському суспільстві не зупинилися, навпаки, вони набувають нових рис і особливостей. В останні роки на ефективність євроінтеграційних процесів румунського суспільства негативно впливають політичні і соціальні кризи, часто пов'язані з недовірою населення до органів державної влади, до політичних партій та інших інститутів громадянського суспільства. Всі ці проблеми доволі знайомі та близькі Україні. Це значно посилює актуальність піднятої проблеми для нашого суспільства. Крім того, інтеграційні процеси актуальні для України ще й тому, що наша держава офіційно заявила про пріоритетний напрям її зовнішньої політики – європейську інтеграцію. Тож досвід інтеграції Румунії до ЄС, її соціальні реформи доволі цікаві для нас.

Останні дослідження і публікації. Досліджувана в статті проблема викликає значний інтерес серед зарубіжних і румунських науковців. Її тривалий час вивчають представники різних суспільних наук: С. Антогі, Л. Бойан, К. Іонеску, В. Пасті, С. Міту, А. Сереш, А. Мунгіу-Піппіді, К. Редулеску-Мотру, М. Маноїлеску, Д. Пападімітрою та інші. В останні роки до аналізу різних аспектів політичного розвитку сучасної Румунії все частіше звертаються українські науковці: Т. Берцель, С. Бостан, В. Бурдяк, Ю. Волощук, М. Герман, І. Грицуник, А. Круглашов, М. Лендьял, Л. Мельничук, О. Онишук, В. Петров, Н. Ротар, Н. Рудік. Втім, дослідники ще недостатньо уваги приділя-